

Paper Eneco voor het Rondetafelgesprek 'Betaalbaarheid van energie voor huishoudens'

Ron Wit, directeur energietransitie Eneco, woensdag 14 september 2022

Op uitnodiging van de Vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat van de Tweede Kamer ontvangt u hierbij de schriftelijke antwoorden van Eneco op de gestelde drie vragen voor de Rondetafel.

1. Welke problemen worden door energieleveranciers gesignaleerd en welke worden nog verwacht de komende maanden als het gaat om de betaalbaarheid van de energierekening voor (kwetsbare) huishoudens?

- Wij verwachten dat de energieprijzen op de internationale markt hoog blijven en de situatie met de winter in aantocht zeer zorgelijk wordt. Steeds meer huishoudens en MKB krijgen moeite om hun energierekening te betalen. Alleen met een snelle gezamenlijke aanpak kunnen het aantal schrijnende situaties worden beperkt. Dat vergt een intensieve samenwerking tussen overheid, leveranciers, gemeenten, consumenten, woningcorporaties en anderen.
- Met de huidige marktprijzen gaat het termijnbedrag bij een gemiddeld¹ huishouden naar ruim 500 euro per maand (ruim 6.000 euro per jaar). Dat is ruwweg 3 tot 4 keer hoger dan begin 2021. Wij verwachten dat het percentage klanten met een variabel contract deze winter oploopt tot boven de 85%. Maar de verschillen tussen huishoudens zijn groot.
- Per dag zoeken gemiddeld 2000 klanten contact met ons. Meest gestelde vraag: Is mijn termijnbedrag hoog genoeg om geen naheffing te ontvangen bij de jaarrekening?
- 25% van onze klanten heeft thans een te laag termijnbedrag en moet bijbetalen op de jaarrekening indien niet aangepast. 8% circa 500 euro en 17% circa 1000 euro
- Op dit moment betaalt elke maand circa 5% van de klanten de rekening te laat, dat lijkt nog weinig. We verwachten echter dat dit najaar meer klanten de rekeningen niet meer tijdig kunnen betalen door verder gestegen tarieven en termijnbedragen.
- Volgens TNO leven 75% van de mensen in energiearmoede hebben een sociale huurwoning en kunnen zelf niet verduurzamen. Betrokkenheid van woningcorporaties is daarom cruciaal.

2. Welke maatregelen nemen energieleveranciers zelf en welke maatregelen zijn mogelijk om te zorgen dat huishoudens steun krijgen om hun energierekening te kunnen blijven betalen?

- Wij zetten in op intensief klantcontact. Dat begint met het geven van inzicht aan klanten in hun verbruik en informeren over bespaarmogelijkheden. Bij financiële zorgen rondom de energierekening kijken we, vanuit ons sociaal incassobeleid, hoe we mensen kunnen helpen; bijvoorbeeld met een ruime betalingsregeling. Wanneer het niet lukt digitaal of telefonisch in contact te komen, maken wij een huisbezoek. Zo proberen we de inzet van een incassobureau en eventuele afsluiting te voorkomen. Wanneer het incassotraject daartoe aanleiding geeft, maken wij ook spoedmeldingen bij de gemeente voor Vroegsignalering.
- Wanneer een klant meer dan 1 maal zijn termijnbedrag moet bijbetalen, dan verhogen wij sinds juli 2022 het termijnbedrag pro-actief en informeren we de klant hierover.
- Wanneer klanten de rekening echt niet meer kunnen betalen, bieden we ondersteuning in het vinden van routes naar meer hulp zoals geldfit.nl of schuldhulpverlening.
- Eneco en de leveranciers Vattenfall, Essent en Greenchoice hebben begin 2022 samen met de Nationale Schuldroute (NSR) en Geldfit/Energieroute² het initiatief genomen voor het

¹ Een gemiddeld huishouden in Nederland verbruikt volgens het CBS 1.170 m³ gas en 2.384 kWh stroom.

² <https://geldfit.nl/energie/>

Actieplan Energiearmoede. Dit betreft o.a. de oprichting van een noodfonds waarbij we zeer schrijnende gevallen financieel kunnen helpen en afsluitingen voorkomen.

Bovenstaande maatregelen hebben tot dusver geholpen, maar bij de stijgende energieprijzen schieten deze maatregelen tekort als huishoudens niet worden gecompenseerd met nieuwe maatregelen van de overheid.

3. Welke problemen en kansen zien deelnemers voor de korte en langere termijn?

De volgende aanpak is nodig:

1. **Inkomensafhankelijke energiesubsidie** (via energierekening) voor lage- en middeninkomens. Normaal gesproken is inkomensbeleid het meest geschikt, maar in de huidige situatie (acute en grote impact) kunnen problemen bij de jaarafrekening alleen worden voorkomen door gerichte oplossingen via de energierekening. Het is wel van belang dat de prijsprikkel om te besparen in stand blijft en de subsidie dus alleen als vast bedrag (zoals de heffingskorting) of op het onvermijdelijke verbruik wordt verstrekt.
2. **Noodfonds van energieleveranciers en Geldfit/NSR** versterken en verbreden. Zowel qua budget (markt en overheid), schaalbaarheid als deelnemers (o.a. banken, netbeheerders en Rijksoverheid). Doel is huishoudens in acute situaties direct helpen met schuldverlichting, voorkomen afsluitingen en verduurzaming. Operationeel uiterlijk in nov/dec 2022.
3. **Slagkracht vergroten gemeentelijke schuldhulp**: effectiviteit en schaalbaarheid van Vroegsignalering vergroten door duidelijk regelgevingskader, optimalisatie van huidige werkwijze en meer budgetten beschikbaar stellen voor bijzondere bijstand in gevallen met dreigende afsluiting energie.
4. **Verplicht 15% besparingsdoel**; Versterken energiebesparing door combinatie van de 'wortel en de stok'; dus naast subsidies ook meer normering van apparaten, woningen, bedrijfs-APK, etc. Inclusief nationale campagne beschikbaarheid van installateurs.
5. **Contract-for-Difference (CfD)** voor nieuwe duurzame energieprojecten. Bij zeer hoge energieprijzen ontstaan overwinsten en bij te lage prijzen ontstaat investeringsonzekerheid voor duurzame energieprojecten en worden de klimaatdoelen niet gehaald. CfDs voor nieuwe wind- en zonneparken etc. voorkomen beide problemen en zorgen voor een stabiel en rechtvaardig groeipad.
6. **Voorkom 'ongelukken' op de energiemarkt door korte termijn prijsinterventies**
 - a. Hoge energieprijzen leiden tot ongekende en pijnlijke verdelingseffecten en rechtvaardigen volgens Eneco een heffing op overwinsten van winnaars en compensatie van verliezers.
 - b. De oorsprong van de huidige problemen is echter *schaarste* in de vorm van te weinig aanbod van aardgas in Europa in combinatie met een te hoge vraag. Iedere korte termijn aanpak gericht op energiearmoede moet daarom ook bijdragen aan het wegnemen van de oorzaak door het verminderen van onze afhankelijk van aardgas.
 - c. Directe en gerichte compensatie van huishoudens door bijvoorbeeld subsidies op de energierekening of een absolute belasting vermindering zijn veel effectiever om huishoudens met lage en middeninkomens te helpen dan prijsinterventies waar iedereen van profiteert en mensen aan de onderkant niet voldoende helpen.
 - d. Indien er toch gekozen wordt voor het tijdelijk extra belasten van overwinsten (windfall profits) doe het dan op bedrijfsniveau en niet op productniveau om te voorkomen dat winsten worden belast en verliezen achterblijven. Met als gevolg dat bedrijven failliet kunnen gaan en klanten op kosten worden gejaagd.
 - e. **Eneco maakt zich zeer grote zorgen over het huidige voorstel van de Europese Commissie voor een windfall profit belasting** in te voeren op elektriciteit die verhandeld wordt op groothandelsmarkten. Dit voorstel kan leiden tot faillissement van

energiebedrijven en grote systeemrisico's doordat bestaande lange termijn contracten (hedges) moeten worden ontbonden of teruggekocht. Tegelijkertijd blijven consumenten en bedrijven dezelfde hoge prijzen betalen. Bovendien lijkt dit voorstel niet uitvoerbaar gezien de pluriformiteit van contracten op de elektriciteitsmarkt. Daarom is het verstandiger overwinsten te belasten op bedrijfsniveau. Hiermee voorkom je ernstige calamiteiten op de complexe elektriciteitsmarkt.